

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงดง
อำเภอขามศรีราช จังหวัดมหาสารคาม

คำนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ รัฐต้อง (๑) อนุรักษ์ ป่าไม้ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

ภูมิปัญญาไทยมีความสำคัญอย่างยิ่ง ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิ แก่คนไทย สามารถประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสมสร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคม และธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมตามยุค

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลแวงดง ได้เล็งเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่น จึงได้จัดทำโครงการสำรวจข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นเพื่อให้ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่น เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้าน หรือปราชญ์ท้องถิ่นฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนในการศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ท้องถิ่นต่อไป

กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
องค์การบริหารส่วนตำบลตำบลแวงดง

สารบัญ

	หน้า
บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๑
บทที่ ๒ ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงดง	๖
บทที่ ๓ ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลเวียงดง	๗
บทที่ ๔ ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น	๘
สรุป	๒๕

บทที่ ๑ แนวคิดเกี่ยวกับฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น

๑.๑ วัตถุประสงค์

๑. เพื่อสืบสานและอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สำคัญและมีประโยชน์ไว้ไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน
๒. เพื่อให้ผู้รับการถ่ายทอดตระหนักถึงความสำคัญของภูมิปัญญาในท้องถิ่นของตนเองอันจะนำไปสู่การอนุรักษ์และพัฒนาภูมิปัญญานั้นๆต่อไป

๑.๒ ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นคำที่มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย เป็นองค์ความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่นซึ่งได้รับการถ่ายทอดจากผู้รู้หรือผู้มีประสบการณ์ซึ่งเรียกว่า ปราชญ์ชาวบ้านหรือปราชญ์ ท้องถิ่น ซึ่งมีผู้ให้คำจำกัดความของภูมิปัญญาท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ กัน ดังนี้ ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๔๒ ให้ความหมายภูมิปัญญาไว้ว่า หมายถึง พื้นความรู้ความสามารถสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญาดังนี้ “ภูมิปัญญาหมายถึง องค์ความรู้ ความสามารถและทักษะของคนไทยอันเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเรียนรู้เลือกสรร ประยุกต์และพัฒนา และถ่ายทอดสืบต่อกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและพัฒนาวิถีชีวิต ของคนไทยให้สมดุลกับสภาพแวดล้อมและเหมาะสมกับยุคสมัย” กระทรวงศึกษาธิการได้อธิบายความหมายของภูมิปัญญา ไว้ว่า “ภูมิปัญญา หมายถึงความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิตของคนเราผ่านกระบวนการศึกษา สังเกตคิดวิเคราะห์จนเกิดปัญญา และตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกันขึ้นมาจากความรู้นเฉพาะหลาย ๆ เรื่อง ความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาเป็น ศาสตร์เฉพาะสาขาวิชาต่าง ๆ อาจกล่าวได้ว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการ และการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็น ความรู้ที่มีอยู่ทั่วไปในสังคม ชุมชนและในตัวของผู้รู้เอง หากมีการสืบค้นหาเพื่อศึกษา และนำมาใช้ก็จะ เป็น ที่รู้จักกันเกิดการยอมรับ ถ่ายทอดและพัฒนาไปสู่คนรุ่นใหม่ตามยุคตามสมัยได้” สารานุกรมไทย สำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) ให้ความหมายไว้ว่า “ภูมิปัญญาไทย” (Thai Wisdom) หมายถึง ความรู้ความสามารถ วิธีการผลงานที่ค้นคว้ารวบรวมและจัดเก็บเป็นความรู้โดยถ่ายทอดจากคนรุ่นหนึ่งมาสู่คนอีกรุ่นหนึ่งจนเกิดเป็นผลผลิตที่ตีพิมพ์ มีคุณค่า มีประโยชน์ สามารถนำมาแก้ไข ปัญหาและพัฒนาชีวิตได้ สามารถ จันทรสุรีย์(๒๕๓๖) กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นหมายถึงทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวบ้านคิดได้เองที่ นำมาใช้ในการแก้ปัญหา เป็นสติปัญญา เป็นองค์ความรู้ทั้งหมดของชาวบ้านทั้งกว้างทั้งลึกที่ชาวบ้านสามารถ คิดเองทำเองโดยอาศัยศักยภาพที่มีอยู่แก้ปัญหาการดำเนินวิถีชีวิตในท้องถิ่นอย่างสมสมัย กรมวิชาการ (๒๕๓๘) ให้ความหมายของภูมิปัญญาท้องถิ่นว่าความรู้ที่เกิดจากประสบการณ์ในชีวิต ของคนเราผ่านกระบวนการศึกษาสังเกตวิเคราะห์จนเกิดปัญญาและตกผลึกมาเป็นองค์ความรู้ที่ประกอบกัน ขึ้นมาจากความรู้นเฉพาะหลายเรื่องความรู้ดังกล่าวไม่ได้แยกย่อยออกมาให้เห็นเป็นศาสตร์เฉพาะสาขาวิชา ต่างๆ อาจกล่าวว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดเป็นพื้นฐานขององค์ความรู้สมัยใหม่ที่จะช่วยในการเรียนรู้การแก้ปัญหา การจัดการและการปรับตัวในการดำเนินชีวิตของคนเรา รัตนะ บัวสนธ (๒๕๓๕)กล่าวว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง กระบวนทัศน์ของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อโลก และสิ่งแวดล้อม ซึ่งกระบวนทัศน์ดังกล่าวจะมีรากฐานจากคำสอนทางศาสนา คติจารีต ประเพณีที่ได้รับการถ่ายทอดสั่งสอนและปฏิบัติสืบเนื่องกันมาปรับปรุงเข้ากับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงแต่ละสมัย ๒ ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อความสุขในส่วนที่เป็นชุมชน และปัจเจกบุคคล ฉลาดชาญสมมิตานานท (อ้างอิงถึงในพิสิฐ นาครำไพ. ๒๕๓๗) ให้ความหมายว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่น คือ สติปัญญาอันเกิดจาก

การเรียนรู้สะสมถ่ายทอดประสบการณ์ที่ยาวนานของผู้คนในท้องถิ่นซึ่งได้ทำหน้าที่ชี้แนะ ว่าการจะใช้ชีวิตอย่าง ยั่งยืนและถาวรกับธรรมชาติรอบตัวนั้นทำอย่างไรซึ่งในที่สุด ภูมิปัญญาท้องถิ่นอาจถูก ยกย่องให้หมายถึง อุดมการณ์ของการใช้ชีวิตที่เรียบง่ายบนพื้นฐานของการไม่เบียดเบียนสรรพสิ่งทั้งหลายทั้ง ปวงที่มีชีวิตสัตว์พืช และมนุษย์ด้วยตัวเองตลอดจนสิ่งไม่มีชีวิตรอบข้าง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.) กล่าวถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นไทยว่า เป็นองค์ความรู้ความสามารถและทักษะของคนไทยที่เกิดจากสั่งสม ประสบการณ์ที่ผ่านกระบวนการเลือกสรรเรียนรู้ปรุง แต่ง และถ่ายทอดสืบทอดกันมา เพื่อใช้แก้ปัญหาและ พัฒนาวิถีชีวิตของคนไทยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม และ เหมาะสมกับยุคสมัย จากความหมายดังกล่าวอาจ สรุปว่าภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึงองค์ความรู้หรือสิ่งที่สั่งสมกันมาตั้งแต่อดีตซึ่งเป็นประสบการณ์ในการดำเนิน ชีวิตของคนในท้องถิ่น ซึ่งได้ผ่านการคิดค้นและปรับปรุง เปลี่ยนแปลง จนได้แนวทางที่เหมาะสม สอดคล้องกับ สภาพสังคม เป็นที่ยอมรับนับถือจากบุคคลทั่วไป ถือเป็นแบบอย่างในการดำรงชีวิตที่ถ่ายทอดสืบทอดกันมา

๑.๓ ความสำคัญของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ คนไทยได้สร้างชาติ สร้างความเป็นปึกแผ่นมั่นคงของบ้านเมือง มีการ ดำรงชีวิตด้วยความสุขร่มเย็นอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้เพราะได้ใช้ภูมิปัญญาของตนมาตลอดภูมิปัญญาไทยจึงมี ความสำคัญอย่างยิ่งซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

- ๑.ช่วยสร้างชาติให้เป็นปึกแผ่นมั่นคง
- ๒.สร้างความภาคภูมิใจและศักดิ์ศรีเกียรติภูมิแก่คนไทย
- ๓.สามารถปรับ ประยุกต์หลักธรรมคำสอนทางศาสนาใช้กับชีวิตได้อย่างเหมาะสม
๔. สร้างความสมดุลระหว่างคนกับสังคมและธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน
๕. ช่วยเปลี่ยนแปลงปรับปรุงวิถีชีวิตของคนไทยให้เหมาะสมได้ตามยุค

ประกอบ ใจมั่น ได้กล่าวถึงความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ดังนี้คือ

- ๑.ช่วยให้สมาชิกในชุมชน หมู่บ้านดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข
- ๒.ช่วยสร้างความสมดุลระหว่างคนกับธรรมชาติแวดล้อม
๓. ช่วยให้ผู้คนดำรงตนและปรับเปลี่ยนทันต่อความเปลี่ยนแปลงและผลกระทบอันเกิดจากสังคม

ภายนอก

๔. เป็นประโยชน์ต่อการทำงานพัฒนาชนบทของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อที่จะได้กำหนด ทำที่การทำงานให้กลมกลืนกับชาวบ้านมากยิ่งขึ้น

๑.๔ ลักษณะของภูมิปัญญาไทย

ลักษณะของภูมิปัญญาไทย มีดังนี้

๑.ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องใช้ความรู้(Knowledge) ทักษะ(Skill) ความเชื่อ(Belief) และ พฤติกรรม (Behavior)

๒. ภูมิปัญญาไทยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับคนกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมและคน กับสิ่ง เหนือธรรมชาติ

๓. ภูมิปัญญาไทยเป็นองค์รวมหรือกิจกรรมทุกอย่างในวิถีชีวิต

๔. ภูมิปัญญาไทยเป็นเรื่องของการแก้ไขปัญหาการจัดการ การปรับตัว การเรียนรู้เพื่อความอยู่รอด ของบุคคล ชุมชน และสังคม

๕. ภูมิปัญญา เป็นแกนหลัก หรือกระบวนการทัศน์ในการมองชีวิต เป็นพื้นความรู้ในเรื่องต่าง ๆ
๖. ภูมิปัญญาไทยมีลักษณะเฉพาะหรือมีเอกลักษณ์ในตัวเอง
๗. ภูมิปัญญาไทยมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อการปรับสมดุลในพัฒนาการทางสังคมตลอดเวลา ขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

๑.๕ การกำหนดขอบข่ายของภูมิปัญญาไทย

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม ได้กำหนดขอบข่ายของภูมิปัญญาไทยไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม หมายถึง การผสมผสานการเกษตรและเทคโนโลยีโดยพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม รวมทั้งความสามารถในกาแก้ปัญหาต่างๆได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒. ภูมิปัญญาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง การอนุรักษ์ธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรม การถ่ายทอดความรู้ดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน

๓. ภูมิปัญญาด้านการจัดการ สวัสดิการและธุรกิจชุมชน หมายถึง การใช้คุณธรรมและจริยธรรมในด้านการรวมกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๔. ภูมิปัญญาด้านการรักษาโรคและการป้องกัน หมายถึง การสืบทอดความรู้ดั้งเดิม และการประยุกต์ใช้ความเชื่อท้องถิ่นเพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งตนเองด้านสุขภาพอนามัย

๕. ภูมิปัญญาด้านการผลิตและการบริโภค หมายถึง การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการแปรรูปและการผลิตเพื่อการบริโภคอย่างผลิตเพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้กำหนดฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อดำเนินการ ประเมิน ประสิทธิภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local Performance Assessment: LPA) ดังนี้

๑. ด้านเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการกลั่นกรอง/การปศุสัตว์/การประมง/การป่าไม้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน,เกษตรทฤษฎีใหม่ เป็นต้น

๒. ด้านหัตถกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานฝีมือหรืองานช่างที่ทำด้วยมือและอุปกรณ์อย่างง่าย โดยไม่ใช้เครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตเช่น งานจักสาน,งานแกะหนังตะลุง,งานทอผ้าด้วยมือ,งานเย็บปักถักร้อย,การทำหัวโขน เป็นต้น

๓. ด้านอุตสาหกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในงานที่ใช้ทุน แรงงาน และเครื่องจักรเป็นองค์ประกอบหลักในการผลิตโดยมีเป้าหมายการผลิตสิ่งของจำนวนมากเพื่อการค้าและรวมถึงงานด้านการบริการเช่น การทำเครื่องเรือนจากไม้แปรรูป,การแปรรูปสิ่งต่างๆจากยางพารา เป็นต้น

๔. ด้านกาแพทย์ไทย คือภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการดูแลและรักษาสุขภาพแบบพื้นบ้าน เช่น การหัตถเวชกรรมไทย ,การใช้สมุนไพรในการรักษาโรค เป็นต้น

๕. ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งการอนุรักษ์การพัฒนา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การบวชป่า , การสืบชะตาแม่น้ำ ,การทำแนวปะการังเทียม ,การอนุรักษ์ป่าชายเลน เป็นต้น ๖

. ด้านศิลปกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม , ประติมากรรม,นาฏศิลป์,ดนตรี,ทัศนศิลป์,คีตศิลป์,การละเล่นพื้นบ้านและการนันทนาการ

๗. ด้านภาษาและวรรณกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับการใช้ภาษาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน

๘. ด้านอื่นๆเช่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านความเชื่อ ศาสนา ประเพณีพิธีกรรม อาหารพื้นบ้าน เป็นต้น

๑.๖ ประเภทของภูมิปัญญาไทย

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติกระทรวงศึกษาธิการแบ่งสาขาหรือประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่น ไว้ ๑๑ สาขา ดังนี้

- ๑.สาขาเกษตรกรรม
- ๒.สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม
- ๓.สาขาการแพทย์แผนไทย
- ๔.สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๕.สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน
- ๖.สาขาสวัสดิการ
- ๗.สาขาศิลปกรรม
- ๘.สาขาการจัดการองค์กร
- ๙.สาขาภาษาและวรรณกรรม
- ๑๐.สาขาศาสนาและประเพณี
- ๑๑.สาขาการศึกษา

คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติกระทรวงวัฒนธรรม แบ่งประเภทของภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ ๗ ประเภท ดังนี้

๑. ภูมิปัญญาด้านการเกษตร
๒. ภูมิปัญญาด้านเศรษฐกิจ
๓. ภูมิปัญญาด้านศาสนาคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมความเชื่อ
๔. ภูมิปัญญาด้านการจัดการทรัพยากรและการพัฒนาหมู่บ้าน
๕. ภูมิปัญญาด้านศิลปะ
๖. ภูมิปัญญาด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม
๗. ภูมิปัญญาด้านภาษาและวรรณกรรม

สภานุกรมไทยสำหรับเยาวชน ฉบับกาญจนาภิเษก (เล่มที่ ๒๓) จัดแบ่งสาขาภูมิปัญญาไทย ออกเป็น ๑๐ สาขาดังนี้

๑. สาขาเกษตรกรรมเกษตรกรรม หมายถึงความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตรกับเทคโนโลยีโดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิมซึ่งคนสามารถพึ่งตนเองในภาวะการณ์ต่างๆได้

๒. สาขาอุตสาหกรรมและหัตถกรรม หมายถึงการรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลิตผล เพื่อชะลอการนำเข้าตลาด เพื่อแก้ปัญหาด้านการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัดและเป็นธรรม อันเป็นกระบวนการที่ทำให้ชุมชนท้องถิ่น

๓. สาขาการแพทย์แผนไทย หมายถึงความสามารถในการจัดการป้องกัน และรักษาสุขภาพ ของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพ และอนามัยได้

๔. สาขาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงความสามารถเกี่ยวกับ การจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากคุณค่าของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. สาขากองทุนและธุรกิจชุมชน หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการด้านการสะสม และบริการ กองทุน และธุรกิจชุมชนทั้งที่เป็นเงินตรา และโภคทรัพย์เพื่อส่งเสริมชีวิตความเป็นอยู่ของ สมาชิกในชุมชน

๖. สาขาสวัสดิการ หมายถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิต ของคนให้ เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม

๗.สาขาศิลปกรรม หมายถึงความสามารถในการผลิตผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ

๘.สาขาการจัดการองค์กร หมายถึงความสามารถในการบริหารจัดการดำเนินงานของ องค์กรชุมชน ต่างๆให้สามารถพัฒนาและบริหารองค์กรของตนเองได้ตามบทบาท และหน้าที่ขององค์กร

๙.สาขาภาษาและวรรณกรรม หมายถึงความสามารถผลิตผลงานเกี่ยวกับด้านภาษา ทั้งภาษาถิ่น ภาษาโบราณ ภาษาไทยและการใช้ภาษาตลอดทั้งด้านวรรณกรรมทุกประเภท

๑๐.สาขาศาสนาและประเพณีหมายถึงความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำ สอนทาง ศาสนาความเชื่อ และประเพณีดั้งเดิมที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อการประพฤติปฏิบัติ ให้บังเกิดผลดีต่อ บุคคล และสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของหมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่

องค์การบริหารส่วนตำบลเวียงตอง ๙ ด้าน

๑) **ด้านการเกษตร** ได้แก่ ความสามารถในการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะและเทคนิคด้านการเกษตร กับเทคโนโลยี โดยการพัฒนาบนพื้นฐานคุณค่าดั้งเดิม ซึ่งคนสามารถพึ่งพาตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ เช่น การทำการเกษตรแบบผสมผสาน การแก้ปัญหาการเกษตร ด้านการตลาด การแก้ปัญหาด้านการผลิต และการรู้จักปรับใช้เทคโนโลยีเหมาะสมกับการเกษตร การปลูกผักปลอดภัยประหยัด และคุ้มทุน ความพอเพียงและคงทนทางอาหาร เป็นต้น

๒) **ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม** ได้แก่ การรู้จักประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการแปรรูปผลผลิต เพื่อการบริโภคอย่างปลอดภัย ประหยัด อันเป็นขบวนการให้ชุมชน ท้องถิ่น สามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ ตลอดทั้งการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตทางหัตถกรรม เช่น กลุ่มทอผ้าไหม งานจักสาน โรงงานจิ๋วเวอร์รี่

๓) **ด้านการแพทย์แผนไทย** ได้แก่ ความสามารถในการจัดการป้องกันและรักษาสุขภาพของคนในชุมชน โดยเน้นให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองทางด้านสุขภาพและอนามัยได้ เช่น ยาจากสมุนไพรอันมีอยู่หลากหลาย การนวดแผนโบราณ การดูแลรักษาสุขภาพพื้นบ้าน เป็นต้น

๔) **ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งการอนุรักษ์ การพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน เช่น การดูแลไม้ให้เป็นป่าเสื่อมโทรม ไม่ตัดไม้ทำลายป่า ไม่เผาป่าเผาหญ้า ปลูกป่าทดแทน ดูแลแหล่งน้ำลำคลองไม่ให้วัชพืชขึ้นรกรุงรัง ดูแลแหล่งน้ำไม่ให้ทิ้งสิ่งปฏิกูลลงในแหล่งน้ำ มีแหล่งน้ำสะอาดเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภค เป็นต้น

๕) **ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน** ได้แก่ ความสามารถในการด้านการสะสมและบริหารกองทุนและสวัสดิการชุมชน ทั้งที่เป็นเงินตราและโภคทรัพย์ เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม เช่น การจัดการกองทุนของชุมชนในรูปสหกรณ์ออมทรัพย์ รวมถึงความสามารถในการจัดสวัสดิการในการประกันคุณภาพชีวิตของคนให้เกิดความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม โดยการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลของชุมชน และการจัดระบบสวัสดิการบริการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๖) **ด้านศิลปกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปะสาขาต่างๆ เช่น จิตรกรรม ประติมากรรม นาฏศิลป์ ดนตรี ทัศนศิลป์ คีตศิลป์ การละเล่นพื้นบ้าน และนันทนาการ โดยได้รับความนิยม ยกย่องแพร่หลาย

๗) **ด้านภาษาและวรรณกรรม** ได้แก่ ความสามารถในการอนุรักษ์และสร้างสรรค์ผลงานด้านภาษา วรรณกรรมท้องถิ่นและการจัดการสารานุกรมภาษาถิ่น การปริวรรตหนังสือโบราณ การฟื้นฟูการเรียนการสอนภาษาถิ่นของท้องถิ่นต่างๆ เช่น การรวบรวมคำภาษาถิ่น การแต่งผญา เพลงกลอนลำภาษาถิ่นการร้องสาร์ภัญญะ การขับเสภา เป็นต้น

๘) **ด้านปรัชญา ศาสนา และประเพณี** ได้แก่ ความสามารถประยุกต์และปรับใช้หลักธรรมคำสอนทางศาสนา ปรัชญา ความเชื่อ และประเพณีที่มีคุณค่าให้เหมาะสมต่อบริบททางเศรษฐกิจ สังคม เช่น การถ่ายทอดวรรณกรรม คำสอน การบวชป่า การประยุกต์บุญประเพณีประเพณีชาวนาบุญกุ่มข้าวใหญ่

๙) **ด้านโภชนาการ** ได้แก่ ความสามารถในการเลือกสรร ประดิษฐ์และปรุงแต่งอาหารและยาได้เหมาะสมกับความต้องการของร่างกายในสถานการณ์ต่างๆ ตลอดจนผลิตเป็นสินค้าและบริการส่งออก ได้รับความนิยมแพร่หลาย รวมถึงการขยายคุณค่าเพิ่มของทรัพยากรด้วย

บทที่ ๓
ประเพณี/วัฒนธรรม ในเขตตำบลเวียงดง
อำเภออย่างสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

ประเพณีวันสงกรานต์

สงกรานต์หมายถึง การส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เดิมทีวันที่จัดสงกรานต์นี้นั้นจะมีการคำนวณทางดาราศาสตร์ แต่ในปัจจุบันได้มีการกำหนดวันที่แน่นอน คือ ตั้งแต่ ๑๓ - ๑๕ เมษายน แต่เดิม วันขึ้นปีใหม่ไทย คือ วันเริ่มปีปฏิทินของไทยจนถึง พ.ศ. ๒๔๓๑ และได้มีการเปลี่ยนแปลงมาเป็นวันที่ ๑ เมษายน เป็นวันขึ้นปีใหม่จนถึงพ.ศ. ๒๔๘๓

ประเพณีวันเข้าพรรษา

เข้าพรรษาพักฝน" หมายถึง พระภิกษุสงฆ์ต้องอยู่ ประจำ ณ วัดใดวัดหนึ่งระหว่างฤดูฝนวันเข้าพรรษาเป็นวันที่พระสงฆ์เริ่มอยู่จำพรรษาตลอด ๓ เดือน ในฤดูฝน ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำเดือน ๘ ของทุกปี เรียกว่า "ปฐิพรรษา"

ประเพณีวันออกพรรษา

เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า วันปวารณา หรือวันมหาปวารณา คือ วันที่เปิดโอกาสให้เพื่อนพระภิกษุ ว่ากล่าว ตักเตือนกันได้ด้วยเมตตาจิต เมื่อได้เห็น ได้ฟัง หรือสงสัยในพฤติกรรมของกันและกัน

ประเพณีบุญมหากรฐิน

กรฐินมีกำหนดระยะเวลาถวาย จะถวายตลอดไปเหมือนผ้าชนิดอื่นมิได้ ระยะนั้นมีเพียง ๑ เดือน คือ ตั้งแต่วันแรม ๑ ค่ำ เดือน ๑๑ ไปจนถึงวันขึ้น ๑๕ เดือน ๑๒ (วันเพ็ญเดือน ๑๒) ระยะเวลานี้เรียกว่า กรฐินกาล คือเทศกาลทอดกรฐิน

บทที่ ๔

ฐานข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ตำบลเวียงดง อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม

๑. ด้านเกษตรกรรม

๑.๑ โคกหนองนา (เกษตรผสมผสาน)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายชาญชัย สกุล สีวงสุข.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๘๘ หมู่ที่.....๑๑ ตำบล.....เวียงดง.....อำเภอยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- โคกหนองนา (เกษตรผสมผสาน)

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒. ด้านหัตถกรรม

๒.๑ จักรสาน

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายพล.....สกุล.....ปะถะละเน.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
 บ้านเลขที่.....๖๗.....หมู่ที่.....๖.....ตำบล.....แวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
 จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- จักรสาน

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๒ ทอผ้า,มัดหมี่

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสง่า.....สกุล จิตไธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่...๑๓...หมู่ที่ ...๑.....ตำบลแวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด ..มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ..๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทอผ้า,มัดหมี่

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๓ ทอเสื่อ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางจร.....สกุล.....จันทรเทพ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่.....๕๕.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทอเสื่อ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๒.๓ เย็บบายศรี

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางเสน.....สกุล.....หน่อสิงหา.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๒๐.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงตง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- เย็บบายศรี

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร.....จันทร์เทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๔. ด้านอุตสาหกรรม

๑.๑ ช่างไม้,ช่างปูน

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายประสงค์.....สกุล.....นระราช.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๘๘.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ช่างไม้,ช่างปูน

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๐.. ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร ..จันทร์เทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๕. ด้านการแพทย์แผนไทย

๕.๑ การแพทย์แผนไทย

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสาวกรรณิ.....สกุล.....จันทะนุญ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแพทย์แผนไทย

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวศิริญาพร.....จันทะนุญ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๖. ด้านการจัดทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๑ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายพรชัย.....สกุล ไชยะโม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑.....หมู่ที่.....๑.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร.....จันทร์เทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๖.๒ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายสมจิตร.....สกุล.....สุรินทร์ราช.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๒ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๗. ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

๗.๑ ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางรัตติการ.....สกุล ไชยะโม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....แขวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร.....จันทร์เทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๗.๒ ด้านบริหารกลุ่มต่าง

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางวาสัญญ์ สุกุล ศรีมหาพรม.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๔ หมู่ที่ ๒ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านบริหารกลุ่มต่างๆ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

-

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๘. ด้านศิลปกรรม

๘.๑ ศิลปกรรม

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายจิรวัฒน์.....สกุล.....ทองพูล.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่.....๕๓.....หมู่ที่.....๓.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๕๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ด้านศิลปกรรม

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๙. ด้านภาษาและวรรณกรรม

๙.๑ หมอลำ

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางสุพรรณ.....สกุล.....อุปะมานะ.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๑๘.....หมู่ที่.....๓.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- หมอลำ

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๐.. ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร จันทระเทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๐. ด้านศาสนาและประเพณี

๑๐.๑ หมอสูตร

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายถวิล.....สกุล.....กรไธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่.....๕๐.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช
จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ศาสนาและประเพณี

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ..๒๐.. ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน ..นางสาวสิริญาพร ..จันทร์เทพ

ตำแหน่ง ..ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑. ด้านโภชนาการ

๑๑.๑ ทำขนม การถนอมอาหาร

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางพิไลพร.....สกุล ศิริวงษ์.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่.....๕๕.....หมู่ที่.....๕.....ตำบล.....แวงดง.....อำเภอ.....ยางสีสุราช

จังหวัด.....มหาสารคาม.....รหัสไปรษณีย์.....๔๔๒๑๑

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- ทำขนม การถนอมอาหาร

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ -

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่.....๒๐.....ธันวาคม.....พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน.....นางสาวสิริญาพร.....จันทร์เทพ

ตำแหน่ง.....ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑.๒ แปรรูปอาหาร (ไส้อั่ว,ไส้กรอก)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นายชาญชัย.....สกุล.....สีวงสุข.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)
บ้านเลขที่ ๘๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช
จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแปรรูปอาหาร

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ –

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

๑๑.๒ แปรรูปอาหาร (ไข่หิมะ)

๑. แหล่งเรียนรู้/ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ชื่อ.....นางปราณี.....สกุล โยโธสง.....ที่อยู่ปัจจุบัน (ที่สามารถติดต่อได้)

บ้านเลขที่ ๖๘ หมู่ที่ ๑๑ ตำบล แวงดง อำเภอ ยางสีสุราช

จังหวัด มหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ ๔๔๒๑๐

๒. ความชำนาญ/หลักสูตร

- การแปรรูปอาหาร (ไข่หิมะ)

๓. ผลงาน/รางวัลเกียรติยศ –

๔. ภาพกิจกรรม

เก็บข้อมูลเมื่อวันที่ ๒๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

ผู้รายงาน นางสาวสิริญาพร จันทรเทพ

ตำแหน่ง ผู้ช่วยนักวิชาการศึกษา

บทสรุป

ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญของการดำรงชีวิตของชุมชนท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะว่าภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสรรพวิชาความรู้ที่ชุมชนใช้แก้ปัญหาหรือจรรโลงชีวิตของเขาไม่ว่าจะเป็นความรู้ที่มีการสั่งสม มีการประยุกต์ใช้มายาวนานหรือชุมชนรับมาจากภายนอก ล้วนแต่เป็น ความรู้ที่ผ่านการพิสูจน์ว่าเข้ากันได้กับวิถีชีวิตด้านอื่น ๆ ของชุมชนท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่นยังเป็นความรู้สาธารณะที่คนส่วนใหญ่สามารถนำไปใช้ได้ หากภูมิปัญญาท้องถิ่นจะสามารถดำรงอยู่ได้ยาวนานจำเป็นต้องมีศักยภาพในการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมหรือบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ในการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้จะต้องมีภูมิคุ้มกัน ทางปัญญาของตนเอง คือ การพัฒนาคนในชุมชนท้องถิ่นให้มีอิสรภาพทางการคิด มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถวิเคราะห์ พัฒนาแบบใหม่ วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของภูมิปัญญาของตนเองและสิ่งที่นำเข้ามาจากภายนอก เพื่อเลือกประยุกต์ใช้อย่างชาญฉลาดและมีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน น่าจะเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้ชุมชนท้องถิ่นอยู่รอดอย่างยั่งยืนทั้งปัจจุบันและอนาคต